

EU-update Bureau Brussel

13 oktober 2020
Dieter Staat | Jos van den Akker
Europese zaken

EU-update Bureau Brussel

Green Deal:

- EU klimaatneutraal in 2050, meer ambitie voor 2030
- Methaanstrategie
- Duurzaamheidsstrategie chemische stoffen
- *Zero pollution action plan*
- Resolutie EP Geneesmiddelen in het Milieu

Verdere dossiers:

- Prioritaire stoffenrichtlijn
- Richtlijn stedelijk afvalwater

Klimaatneutraliteit 2050, meer ambitie 2030

Klimaatwet (maart 2020):

- 2050 doelstelling: een klimaatneutraal Europa. EP is akkoord.
- Aanscherping 2030 doelstelling:
 - ◆ EC stelt voor 55% minder CO₂ uitstoot
 - ◆ Europees Parlement wil 60% (afgelopen week aangenomen positie)
 - ◆ Lidstaten nu aan zet
- Welke impact op NL klimaatakkoord, RES etc.?
- ‘Mainstreaming’ in andere EU wetgeving

Methaanstrategie (14 oktober 2020):

- Plannen om uitstoot van dit broeikasgas te verminderen in sectoren: energie, transport en afval (waaronder afvalwaterzuivering en gebruik slib). EC kijkt ook naar lekkage biogasinstallaties
- Beter meten en monitoren per sector in eerste instantie
- Identificeren van sector-specifieke maatregelen
- Afstemming met richtlijn stedelijk afvalwater

Duurzaamheidsstrategie chemische stoffen

- Deze week gepubliceerd (14 oktober).
- Algemene ambitie onder Green Deal: 'streven vervuiling tot nul terug te brengen voor een gifvrij milieu'
- Uitgelekte versie: Groot verschil ambitie tussen milieu- en industrie-DGs van Europese Commissie:
 - ◆ Of: aanpak gericht op preventie, het minimaliseren van blootstelling aan chemische stoffen en het verbieden van de schadelijkste stoffen (DG Milieu: 'toxic-free hierarchy')
 - ◆ Of: Op risico gebaseerde aanpak in combinatie met 'slimme regulering' (management van risico's, minder regeldruk voor industrie)
- Waarschijnlijk PFAS actieplan, met evt. het doel uitfasen niet-essentiële toepassingen
- Verder:
 - ◆ Duurzaam ontwerp van chemicaliën
 - ◆ Combinatie-effecten van stoffen in het milieu
 - ◆ Versterken van de EU-regelgeving (zoals REACH)

Zero pollution action plan

Voorzien voor 2^e kwartaal 2021.

Roadmap Commissie van oktober 2020 schetst aanpak:

- Vervuiling beter vermijden, verhelpen, monitoren en rapporteren
- Waterzuivering als kostenpost genoemd i.h.k.v. verhelpen vervuiling
- Gaten in implementatie EU-wetgeving. Veel soorten vervuiling (landbouw, huishoudens, industrie, transport) nog niet effectief aangepakt aan de bron
- EC wil gepaste aandacht opkomende stoffen, o.a. medicijnresten, persistente en toxische stoffen (bijv. PFAS), pesticiden en microplastics
- Centraal principes bronaanpak, voorzorgsbeginsel en vervuiler betaalt
- EC wil inzetten op:
 - ◆ sterkere implementatie en handhaving
 - ◆ Verbeteren EU-regelgeving (water en afvalwater apart genoemd)
 - ◆ Verbeteren governance in (internationaal) milieubeleid
 - ◆ Maatschappelijke verandering teweegbrengen, o.a. door inzetten digitale middelen/oplossingen

Geneesmiddelen in het Milieu

EP vraagt in resolutie 17 sept. om ketenaanpak en concrete maatregelen van EC/lidstaten, o.a.:

- Medicijnresten in water betrekken in voorbereiding op *zero pollution action plan*
- Risicovolle geneesmiddelen opnemen in lijst van prioritaire stoffen
- Betere samenwerking tussen lidstaten, bijv. grensoverschrijdende stroomgebieden
- Vervuiler betaalt beginsel: hoe handen en voeten geven door middel van EPR?
- Milieu-impact meenemen in risico-baten analyse nieuwe geneesmiddelen
- Inzamelingsprogramma's van oude en ongebruikte geneesmiddelen
- Focus op hotspots en extra EU-steun voor nieuwe technologieën voor opsporen/geavanceerd zuiveren van medicijnresten

Verdere stappen, Eurocommissaris: blijft hoog op agenda, al aantal geneesmiddelen op aandachtstoffenlijst van Richtlijn prioritaire stoffenrichtlijn opgenomen. EC zal problematiek verder adresseren in Green Deal initiatieven zoals de chemische stoffenstrategie voor duurzaamheid (14 oktober 2020), en het actieplan om vervuiling tot nul terug te brengen (2021), en geneesmiddelenstrategie (eind 2020)

Prioritaire stoffenrichtlijn

- EU-richtlijn prioritaire stoffen:
 - ◆ Lijst met prioritaire stoffen (milieustandaarden)
 - ◆ Aandachtstoffenlijst/watchlist (analysemethoden en detectielimieten)
 - ◆ Richtlijn zelf (o.a. methodiek milieustandaarden, mixzones, grensoverschrijdende aspecten, rapporteren, etc.)
- EC heeft nieuwe aandachtstoffenlijst gepubliceerd, in afstemming met lidstaten: insecticiden, biociden, antidepressiva, en antibiotica
- EC werkt aan nieuwe lijst prioritaire stoffen. Voorjaar 2021 klaar (op tijd voor *zero pollution action plan*?). Op conceptlijst: o.a. glyfosaat, geneesmiddelen (diclofenac) en PFAS
- EC denkt al jaren aan herzien richtlijn zelf. Duidelijke nadelen aan aanpak van individuele stoffen. Denkt aan aanpak per stofgroepen

Richtlijn stedelijk afvalwater (1)

- De resultaten van de evaluatie
- Herzieningsproces gestart
- Link met evaluatie EU Slibrichtlijn

Positie van de Unie van Waterschappen:

- Voor microverontreiniging is toelatings-, toepassings-, bron-, en ketenaanpak nodig, pas in laatste instantie end-of-pipe technieken bij rwzi's
- Verbeterde implementatie andere EU-landen nodig
- Heldere kaders voor hergebruik van grondstoffen en verwerking van slib
- Nieuwe richtlijn moet ruimte bieden aan klimaat-neutrale waterketen
- Stimuleer aanpak van overstorten

Richtlijn stedelijk afvalwater (2)

Beleidsopties Impact Assessment:

- **Nutriëntenverwijdering:**

- ◆ Striktere minimeisen voor stikstof en fosfaat voor grote rwzi's
- ◆ Striktere minimeisen voor stikstof en fosfaat voor alle rwzi's
- ◆ Risico-gebaseerde aanpak met uitzonderingsmogelijkheden

- **Opkomende stoffen:**

- ◆ EU-drempelwaarden voor bepaalde opkomende stoffen voor (middel)grote rwzi's
- ◆ Upgradingsverplichting voor rwzi's voor verdergaande zuivering opkomende stoffen, wanneer:
 - de rwzi groter is dan 100 000 p.e.
 - wordt geloosd in kwetsbare zones (bijv. drinkwaterbeschermingsgebieden of zwembaden)
 - rwzi's lozen in wateren met weinig verdunning / lage waterstand
- ◆ Gebruik maken van risico-gebaseerde aanpak: introduceren van nieuwe definitie voor kwetsbare zones en actie ondernemen op basis van de opkomende stoffen die in deze zones worden gevonden

Richtlijn stedelijk afvalwater (3)

Beleidsopties Impact Assessment:

- **Energieconsumptie rwzi's:**
 - ◆ Energie-efficiëntieaudits voor rioleringsnetwerk en rwzi's (voor alle rwzi's óf enkel de grote agglomeraties/rwzi's)
 - ◆ EU energieverbruiks- en reductiedoelstellingen
 - ◆ EU energielabels / ecolabels (verplicht of vrijwillig)
- **Circulaire economie – hergebruik slib:**
 - ◆ Minimumeisen voor terugwinning van fosfaat en andere grondstoffen (alleen voor grote rwzi's)
 - ◆ Verplichten van anaerobe vergisting
 - ◆ Herziening van Slibrichtlijn
 - ◆ Verplichten van bron-preventiestrategieën voor hergebruik van rwzi-slib
- **Methaanemissies:**
 - ◆ Bepalen van 'baseline' en reductiedoelstellingen voor methaanemissies van grote rwzi's

Stelling

De EU-Green Deal richt zich op:

- terugbrengen vervuiling/emissies
- terugbrengen energieverbruik/broeikasgassen

Voor wat betreft onze rwzi's is het onmogelijk deze twee Green Deal doelen tegelijk te behalen.

Indien dat zo is, wat zou ervoor nodig zijn om wel allebei tegelijk te bereiken?

Hoe verhoudt zich dit tot de ambities van de waterschappen om energie- en klimaatneutraal te worden?

Dank voor uw aandacht!

Dieter Staat | Jos van den Akker
staat@vewin-uvw.be | vandenakker@vewin-uvw.be